

І.В. Бицька,
Головне управління Національного банку України
по м. Києву та Київській області

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ КОНКУРЕНЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

В умовах глобалізації фінансових ринків питання ефективного банківського нагляду набуває все більшої актуальності.

За останні десять років відмічається динамічний розвиток банківської системи України в цілому та збільшення частки банків з іноземним капіталом. Процеси надходження світового капіталу в українську банківську систему надзвичайно активізувалися за останні три роки. Роль банків з іноземним капіталом зростає, і за умов збереження існуючих тенденцій та вступу України до СОТ очікується різке збільшення кількості банків під повним контролем іноземних інвесторів та зростання їх частки на банківському ринку.

У державному реєстрі банків станом на 01.01.2008 зареєстровано 198 установ. Аналіз складу банків показує, що 24 % становлять банки з іноземним капіталом, з яких майже 9 % – банки з 100 %-м іноземним капіталом. Це є свідченням того, що в останні роки в банківську систему України інтенсивно проникає іноземний капітал.

В умовах відсутності чітко визначених законодавчих та економічних нормативів регулювання присутності іноземного капіталу у банківському секторі України рівень сукупного ризику присутності іноземного капіталу суттєво зростає з вступом України до СОТ.

У зв'язку з цим посилюється проблема існування ризиків від безконтрольної діяльності банків з іноземним капіталом та їх філій в Україні, оскільки фактично механізми нагляду за діяльністю філій закордонних банків на сьогодні в Україні ще не забезпечують базельських вимог щодо банківського нагляду.

Найбільш суттєвими є як стратегічні ризики економічної безпеки, так і фінансові ризики та ризики конкуренції. Такий стан різкого збільшення присутності банків з іноземним капіталом в Україні свідчить про необхідність посилення ролі банківського нагляду відповідно до вимог Базельського комітету з банківського нагляду.

Ця ситуація вимагає створення методології нагляду за діяльністю банків з іноземним капіталом та їх філій відповідно до вимог Базеля II. Оскільки дана проблема уже давно набула міжнародного характеру, вона постійно знаходиться в полі зору Базельського комітету з банківського нагляду, створеного у 1975 році.

Національний банк України дотримується поглядів щодо необхідності запровадження в Україні повною мірою базельських принципів ефективного

банківського нагляду, які підтримали 150 країн світу. З 1998 року в Україні активно здійснюється їх реалізація.

Прийняття нових міжнародних стандартів банківського нагляду (Базель II) та запровадження їх високорозвинутими країнами світу в умовах глобалізації фінансових ринків та стрімкого росту частки іноземних банків в Україні, які на сьогодні займають четверту частину ринку банківських послуг, вимагають адекватного реагування з боку науковців в галузі економічних наук та Національного банку України для організації запровадження цих принципів в Україні.

Тому об'єктивне наукове розкриття сучасних принципів наглядового процесу в банківській системі, яке б відповідало вимогам Базеля II на сучасному етапі є актуальним і перспективним вектором наукових досліджень, що має як теоретичне, так і практичне значення.